

İNSANLIĞIN KAYBETTİĞİ AN

Hasan Deniz
TEB Ar-Ge Bürosu

Savaşın Maliyeti

Yüzyıllardır yapılan savaşlar insanlığın her türlü birikimine ve zenginliğine çok büyük zararlar veriyor. İnsanlığın bilgi ve beceri birikiminin somutlaştığı teknoloji, yine insanın her türlü birikimini yok ediyor. Diğer yandan, insanlığın büyük bir bölümü ise bu birikim ve zenginlikten mahrum bırakılmış durumda. Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak'a yönelik olarak gerçekleştireceği

Şiddetin ve yıkımın boyutları çok büyük olacaktır. Yıkım sadece savaşın yaşandığı bölge ile sınırlı kalmayacak, bu savaşın yol açacağı kayıplar tüm insanlığı etkileyecektir. Savaşın en uzağında olanlar bile bu savaşın mağduru olacaklardır.

Savaş Yoksulluk Demektir!

saldırı, teknolojinin her türlü imkanının bu mahrum bırakılmışlara korkunç bir şiddet olarak yönelmesinden başka bir şey değildir. Şiddetin ve yıkımın boyutları çok büyük olacaktır. Yıkım sadece savaşın yaşandığı bölge ile sınırlı kalmayacak, bu savaşın yol açacağı kayıplar tüm insanlığı etkileyecektir. Savaşın en uzağında olanlar bile bu savaşın mağduru olacaklardır. Savaş, son yıllarda dünya ekonomisinin içine girdiği durgunluğu ve sosyal sonuçlarını daha da derinleştirecektir. Bilindiği üzere, Amerika, Japonya, Almanya gibi dünya ekonomisinin büyük patronları olan ülkelerde de ekonomik durgunluk ve buna bağlı olarak işsizlik hatırı sayılır boyutlara ulaşmıştır. IMF-

nin yürüttüğü kalkınma programları ile birlikte, büyük bir borç açmazına düşmüş olan az gelişmiş ülkeler çıkan bu durgunluğun etkilerini çok daha büyük oranda yaşamaktadır. ABD'nin Irak'a saldırısı, bu durgunluğu ve ekonomik daralmayı daha da derinleştirecek, insanlığın büyük bir bölümünün altında ezildiği büyük ekonomik yük daha da artacaktır.

Savaşın dünya ekonomisine maliyeti konusunda, "Avusturyalı uzmanların yaptığı iyimser ve kötümser analizlere göre, Irak'ta olası bir savaş, dünya ekonomisine 1-3.5 trilyon dolara arasında zarar verebilecek" Bunun yanı sıra, savaştan en doğrudan etkilenecek olan petrol fiyatlarıdır. Şu an varil başına 35-36 dolar olan petrol fiyatlarının savaşla birlikte 40 dolara, savaşın uzaması halinde de 50 dolara kadar yükselmesi bekleniyor. Doğal olarak petrol fiyatlarının artması ile imalat sanayi ve ulaştırma sektörü derinden etkilenmesinin yanı sıra, savaşın yaratacağı belirsizlik özel yatırımların yapılmasını da engelleyecektir. Bu koşullar altında ekonomi kaçınılmaz olarak durgunlaşacaktır. Ekonominin durgunlaşması dünyadaki tüm yoksullar için daha fazla yoksulluk, işsizlik umutsuzluk ve güvensizlik demektir. Farklı düzeylerde de olsa bu savaştan etkilenmeyecek bir tek dünya ülkesi yoktur. Daha savaş başlamadan, savaşın yaratmış olduğu belirsizlik tüm dünya piyasalarını derinden etkilemiştir.

Petrol Olmasa Irak'a Demokrasiyi Kim Getirecek?

Bu savaşın temel nedeni ABD'nin Irak'ın petrol rezervlerine göz dikmiş olmasıdır. Amerika'da yayınlanan Global Policy Forum adlı bir ekonomi dergisinde "Irak'ın 2002 yılı itibari ile kanıtlanmış petrol rezervleri 112 milyar varildir. Bu miktar, dünya rezervlerinin % 11'ini oluşturmaktadır. Amerika Enerji Bakanlığı'nın tahminlerine göre, Irak'ın potansiyeli 400 milyar varil." Böylesine büyük bir petrol rezervinin kontrolünü ele geçirmek adına ABD sadece Irak halkının başına tonlarca bomba atmakla kalmayıp insanlığı her açıdan önemli kayıplara sürüklemeyi pervasızca göze almıştır.

ABD'nin savaş için ayırmış olduğu bütçe ise 50 milyar doların üzerindedir. Bir çok ekonomist ve araştırmacı, savaşın uzaması ve petrol fiyatlarının ani artışı ile savaşın ABD'ye maliyetinin 150 milyar doları bulacağını tahmin etmektedir. 2002 yılını % 3 gibi bir büyüme oranıyla kapatan ABD'nin 2003'te büyüme oranının en iyi ihtimalle % 2.6 olacağı tahmin edilmektedir.

Kazanan Tarafın Kaybeden Ortağı Türkiye

Savaşın ekonomik olarak en çok etkileyeceği ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Tarihinin en büyük krizi ve 215 milyar dolar borç yükünün altında ezilen Türkiye savaşla birlikte önemli bir kayba uğrayacaktır. Savaş ihtimali ortaya çıktığı günden bu yana ekonomi üzerinde ciddi bir baskı yaratmaktadır. "Etkileri şimdiden hissedilmeye başlanan olası Körfez Savaşı, Türkiye'nin son 10 yılda kısa aralıklarla yaşadığı '6 büyük depreme' bir yenisini daha ekleyecektir. Türkiye, son 12 yılda kısa aralıklarla '6 büyük deprem' yaşadı. 1991'de Amerika'nın Irak'a müdahalesinin etkilerini üzerinden atmadan 1994'te ekonomik krizle, bir kaç yıl sonra iki büyük depremle sarsılan Türkiye ekonomisinin, 2000 ve 2001 yıllarında aldığı yaralar henüz sarılmadan ikinci körfez savaşı kapıya dayandı. Yaklaşık olarak, 12 yıl önce ABD'nin Irak'a müdahalesiyle başlayan Körfez Savaşı'nın Türkiye ekonomisinde yol açtığı zarar 90-100 milyar dolarla ifade edilirken 12 yılda krizlerin, depremlerin, savaşların sonucu hep aynı oldu: Yüksek enflasyon, ekonomide daralma, işsizlik ve yoksulluk" .

Savaş ihtimalinin Türkiye ekonomisine etkileri üzerine Ankara Ticaret Odasının yapmış olduğu "Savaş ve Piyasalar" araştırmasına göre "Ortadoğu'da suların ısınması, Türkiye'de alışverişleri dondurdu. Irak'ta savaş ihtimali yılbaşından bu yana piyasaları durma noktasına getirdi. (...) Bireyler, temel gıda maddeleri dahil bütün

alımlarını erteleme eğilimine girerken, perakendecilerin de stoktan kaçınma, satışa göre sipariş verme eğilimi içinde olduğu ortaya konulmuştur..

Türkiye, küresel kapitalizmin tüm az gelişmiş ülkeleri farklı biçimlerde sürüklediği krizlerin ağır sosyal sonuçlarını bu koşullarda daha da derinden hissedecek ve savaşta ABD'nin bir müttefiki olmanın yanı sıra, Irak'ın sınır komşusu olmasından dolayı da uzun yıllar cebelleşmek zorunda kalacağı sonuçlar yaşayacaktır.

ABD, bu savaşı durgunluk içinde olan ekonomisini rahatlatmak, dünyanın en büyük petrol bölgesinde egemenliğini güçlendirmek, bölgenin ekonomik kaynaklarının denetimini tamamen ele geçirmek ve dünyaya kendi egemenliğini kabul ettirmek için istiyor. Bu savaş, ABD'nin çıkar savaşıdır ve Türkiye'nin bu savaş-

ABD, bu savaşı durgunluk içinde olan ekonomisini rahatlatmak, dünyanın en büyük petrol bölgesinde egemenliğini güçlendirmek, bölgenin ekonomik kaynaklarının denetimini tamamen ele geçirmek ve dünyaya kendi egemenliğini kabul ettirmek için istiyor. Bu savaş, ABD'nin çıkar savaşıdır ve Türkiye'nin bu savaştan asla bir çıkarı olmayacaktır.

Bu savaş etnik, dinsel, kültürel ve cinsel farklılıkları düşman gören anlayışları besleyerek bölgenin milliyetçilik ve şovenizm batağına saplanmasına neden olacaktır.

ceğinden çalınacaktır. Ekonomik gerekçelerle Türkiye için ABD ile işbirliğinin zorunlu olduğunu, bu zorunluluktan da fayda sağlamak gerektiğini düşünenler bir üçüncü yol olduğunu görmelidirler. Ekonomik bağımlılığı daha da derinleştiren bu türden "zorunlu" işbirliklerini aşan bir ufukla hayata bakıldığında, umutsuzluğun ortasından hiç düşünülmemiş bir yolun ucu görünecektir.

Savaş Katliam ve Yıkımdır

Bu savaş, Ortadoğu için varolan karmaşa ve belirsizliğin daha da artması demektir. Başta Irak halkı olmak üzere Filistin ve Ortadoğu halkaları savaş batağına sürüklenmektedir. Bu savaş etnik, dinsel, kültürel ve cinsel farklılıkları düşman gören anlayışları besleyerek bölgenin milliyetçilik ve şovenizm batağına saplanmasına neden olacaktır.

Atılan her bomba binlerce çocuğun, insanın ölmesine ve sakat kalmasına neden olacaktır. Birinci körfez savaşında ABD askeri kuvvetleri hedef gözetmeksizin binlerce ton bombayı Irak halkının üzerine attı. "En az 125 bin asker 130 bin sivil öldürdük. Öldürebildiğimiz kadarını öldürdük" (ABD Eski Adalet Bakanı Ramsey Clark, soruşturma komisyonu önündeki tanıklığı). Bu savaşta da bu rakamlardan daha sayıda az insan öleceğini kimse garanti edemez. Yapılacak olan Irak saldırısının ilk 48 saati içerisinde 800 seyir füzesi atılacağı Pentagon tarafından açıklanmıştır. Bu saldırılardan sonra Irak halkı önemli boyutlarda beslenme, sağlık ve

su sorunuyla karşı karşıya kalacak. Beslenme ve su yetersizliğinin yanı sıra ortaya çıkacak olan sağlıksız yaşam koşulları da insanların ölümüne se-

savaşa hayır

b
a
r
ı
ş
s
a
ğ
l
ı
k
t
ı
r

bep olacak. 10 milyon insanın beslenme yerinden yurdundan olma ya da doğrudan savaştan etkilenme konusunda yüksek risk altında olduğu tahmin edilmekte.

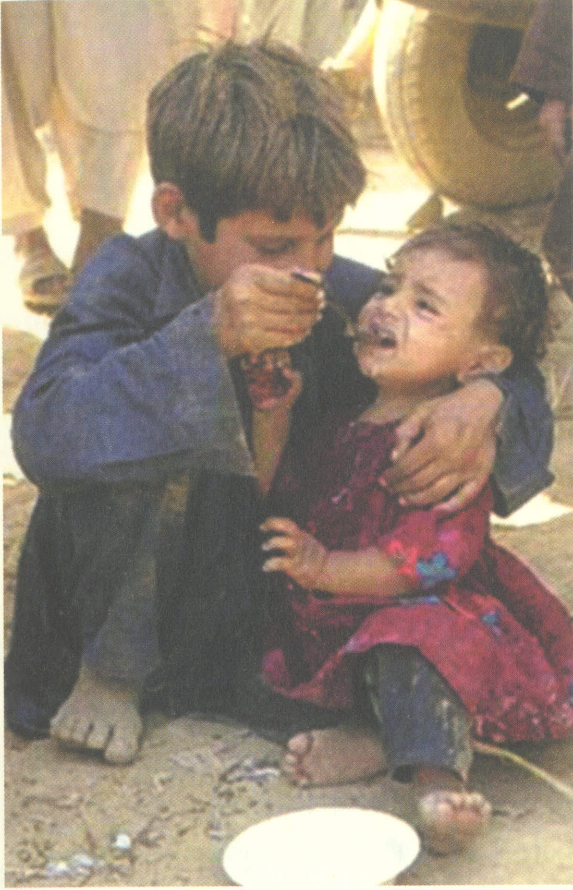

Bu savaş büyük bir yıkım olacaktır. Yıllardır süren ambargo yüzünden yoksullaşmış Irak halkı elinde kalanları da bu savaşta yitirecek, temel altyapı, konut, ulaşım, enerji, iletişim sistemlerinin hepsi tahrip edilecektir. "Birleşmiş Milletlerin raporuna göre "hava bombardımanı Irak'ta altyapı, ulaşım, su, sağlık, enerji sistemlerini hemen çökertecek. Dünya Sağlık Örgütünün hesaplarına dayanarak rapor, "savaşın" Irak'ta,

100 bini ölü ya da ağır yaralı 400 bin zayıf yaratacağını ileri sürüyor. Rapora göre yardım kuruluşları yaklaşık 5.4 milyon insanı beslemek, 2 milyon insanı barındırmak zorunda kalacaklar".

Bu savaşın neden olacağı bir diğer sorun ise mültecilerdir. Çünkü savaşla birlikte yüz binlerce insan yerlerinden yurtlarından sonu belli olmayan bir yolculuğa çıkmak zorunda kalacaklar. Konuyla ilgili olarak yapılan farklı araştırmalara göre 900 bin ila 1.5 milyon insan mülteci durumuna düşecek ve bu güne kadar yaşadıkları yerlerinden kopacaklardır. Birinci Körfez savaşı sırasında tüm

Irak'a gerçek demokrasiyi ve barışı getirecek olan, başta Irak halkı olmak üzere tüm Ortadoğu halklarının Saddamlara ve Amerika'ya karşı kardeşlik, eşitlik, özgürlük, adalet değerleri etrafında birleşmeleridir.

dünyanın gözleri önünde yüz binlerce insan yaşadıkları yerlerden kopmak zorunda kalmıştır. Yurtlarından kopan bu insanların bir çoğu bir daha kendi ülkelerine dönmemiş, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın bir çok ülkesine dağılmışlardır. Ülkelerine geri dönenlerse asla eski koşullarını bulamamışlardır.

Bu savaş, ABD'nin bölgedeki hakimiyetini ve çıkarlarını güçlendirirken başta Irak halkı olmak üzere Ortadoğu halkları için yeni bir felaketler zincirinin başlangıcı olacaktır. Bu savaş dünya üzerinde ne kimyasal ne nükleer silahların kaldırılması ne de söylen-

diği gibi Irak'a demokrasinin getirilmesi amacıyla değil ABD'nin bölge üzerindeki çıkarları yüzünden yapılmaktadır.

Bu savaş Ortadoğu halklarına ve içinde bulunduğu durum itibarı ile Türk halkına daha fazla yoksulluk, işsizlik, eğitimsizlik ve umutsuzluk getirecektir.

Irak'a gerçek demokrasiyi ve barışı getirecek olan, başta Irak halkı olmak üzere tüm Ortadoğu halklarının Saddamlara ve Amerika'ya karşı kardeşlik, eşitlik, özgürlük, adalet değerleri etrafında birleşmeleridir.

Yerüzü, insan yaşamını güzel ve mutlu kılmamanın tüm olanaklarına sahiptir. Asırlardır çıkar hırsıyla bir cehenneme çevrilen yeryüzü, yine insanın güzel bir dünya için mücadelesiyle, sadece küçük bir azınlık için değil tüm insanlık için cennete dönüşecektir. "Boşuna vaad etmeyin cenneti bize, Dünya cennet olacak ellerimizle."

savaşa hayır